

Foto: Olle Thoors

Jukkasjärvi kyrka

En kort presentation

**Svenska
kyrkan**

*Hjärtats
språk!*

Uppgiften om Jukkasjärvi kyrkas tillkomstår 1608 grundar sig på en rapport om kapellbygget vid Simojärvi, daterad juli månad 1608. I den kan vi läsa: *"kapellet är ock icke ännu färdigt, som uti Simojärvi uppbygges skulle, dock skall det och i denne sommar efter vår påfordring blive färdigt"*. Vissa skäl talar för att kapellet i Simojärvi låg vid en annan plats än nuvarande Jukkasjärvi kyrka. Möjligen låg kapellet vid Siikajoki, en bäck som flyter in i Torne älv, en mil sydöst från Jukkasjärvi kyrka. Där skulle enligt en seglivad tradition den första kyrkogården varit belägen.

Snabbfakta

- Jukkasjärvi kyrkas mittdel byggdes 1608.
- Då kyrkan byggdes om 1726 tillkom de två övriga delarna.
- Klockstapeln är från 1740-talet.
- Nuvarande orgel är från 1997.
- Altartavlan av Bror Hjorth stod färdig 1958.

Kyrkans äldsta del är mittendelen från 1608. De två övriga delarna tillkom 1726 då kyrkan byggdes om. Klockstapeln tillkom under 1740-talet. 1785 byggdes läktardelen till. Omfattande reparationer av kyrkan har utförts år 1907 och 1953–1954. I samband med reparationen av kyrkan 1907 togs trägolvet upp och blottade 87 gravplatser därunder.

Inventarier

Den äldsta av kyrkans inventarier är en nattvardskalk från 1687 som bär inskriptionen Jukkasjärvi kyrkas Kalck Anno 1687. Över 200 år gammal är även den andra nattvardskalken av silver. Enligt inskriptionen är den från 1774. En ny kalk med pate av den samiske silversmeden Per-Henrik Påve inköptes 2023.

Kyrkans äldsta textilier är av rött ylle med broderier i silke från 1770. Den äldsta mässhaken bär årtalet 1778. Skruden är tillverkad i svart sammet med ett silverkors på baksidan och på framsidan en bröstsköld med gudsnamnet Jahve broderat med hebreiska bokstäver. Dessutom finns det mässhakar i andra liturgiska färger. Till höger i kyrkan hänger ett votivskepp i form av en forsbåt med namnet Farkosten. Forsbåtar av denna typ användes på Torne älv för att transportera passagerare över vattnet. Den 1 meter långa skulpturen är utförd av Thomas Qvarsebo 2006 och inköptes med anledning av kyrkans 400-årsjubileum. Dessa votivskepp finns i många kyrkor och de är ofta skänkta av sjömän som räddats i sjönöd.

Samiskt nattvardssilver med textilier.

Foto: Olle Thoors

Farkosten.

Foto: Olle Thoors

Altartavla

Altartavlan, utformad av Bror Hjorth, är en iögonfallande del av kyrkorummet.

Den är en gåva från LKAB och överlämnades i samband med kyrkans 350-årsjubileum 1958. Altartavlan är en triptyk, skuren i teakträ. I mitten finns en Kristusgestalt och på sidomålningarna får man möta en del av prästen Lars Levi Laestadius liv. Inför invigningen av altartavlan ville Bror Hjorth ha en dopfont i kyrkan. Jukkasjärvibon Vilhelm Isaksson fick uppgiften att tillverka den och på uppdrag av Bror Hjorth fick han endast använda yxa som redskap.

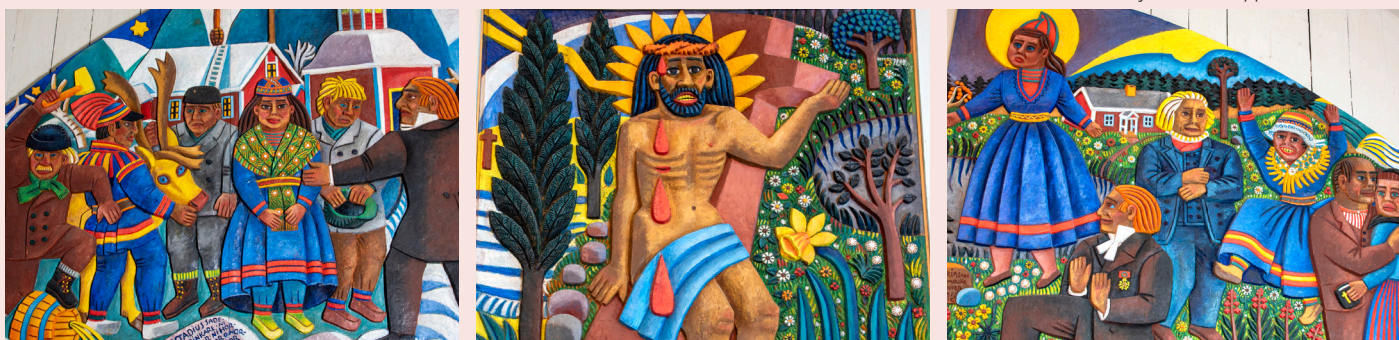
I boken *Mitt liv i konsten* har Bror Hjorth berättat om sitt verk på följande sätt:

Jukkasjärvi kyrka har jag placerat bland höga fjäll som inte finns i verkligheten, men detta ger Lappland för åskådaren. Syndaren ångrar sig, en slår sönder brännvinskaggen, en annan lämnar åter den stulna renen, en man och en kvinna står ångerfulla för sin lättsinniga levnad inför Laestadius straffpredikan: *"Ni drinkare och tjuvar, Ni horkarlar och horkonor, omvänden eder!"*

Strängheten i bestraffningen får sin skärpa av vinterlandskapet och stjärnorna och norrskenet i natten. Norrskenet förs in i tavlan med Kristus på mittbilden. Bloddropparna från Kristi panna och sida blir röda blommor, den gula påskliljan suggererar uppståndelsen. Bilden går över till högra reliefens milda nattlandskap med Maria, som får midnattssolen till gloria.

Vi ser den knäböjande Laestadius bland sina blommor och kärlekens apostel framför andra, Raattamaa. Det kulminerar med det extatiska glädjehoppet av lappkvinnan som funnit frälsning och slutar med den vackra och fridsamma laestadianhalsningen hos paret i liikutuksia.

© Bror Hjorth / Bildupphovsrätt 2020

Detaljer från altartavlan av Bror Hjorth och kyrkorummet.

Foto: Olle Thoors

Instrument

Den första orgeln var byggd av orgelbyggare Olof Grönlund, Gammelstad, 1954. Den hade tolv stämmor och var helmekanisk. Den nuvarande orgeln invigdes av ärkebiskop Gunnar Weman år 1997 och är byggd av Grönlunds orgelbyggeri i Gammelstad. Den konstnärliga utsmyckningen av orgelfasaden är utförd av konstnären Lars-Levi Sunna. Fasaden har solen och det kristna korset i centrum. Orgeln är gjord av masurbjörk, renhorn och rågarvat skinn. Även tangentbordet är utfört i björk och renhorn. Registret är utsmyckat med olika tecken tagna från den samiska mytologin.

Orgeln i Jukkasjärvi kyrka. Fasad av Lars-Levi Sunna.

Foto: Olle Thoors

Klockstapeln vid Jukkasjärvi kyrka. Foto: Anna Kuoksu